Openbaar Zaaknummer: 89926

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Stand van zaken en aanpak actieplan inzake Klimaatadaptatie Wijchen

Kernboodschap
In beleid en handelen is de gemeente al actief bezig met klimaatadaptatie. Deze informatienota geeft een overzicht van wat de gemeentelijke organisatie al doet (en blijft doen) aan klimaatadaptatie.

In de komende periode wil het college meer accent op het bevorderen van klimaatbewustzijn bij inwoners en een klimaatbestendige inrichting van de woonomgeving. Hiervoor wordt nog een actieplan opgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
29-11-2018 Z\16\001047	Vaststelling Strategische waternota Wijchen 2019-2028. Besluitnummer Raad 18 1 1047
25-04-2019 Z\19\027979	Raad geïnformeerd over collegebesluit tot instemming met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) en ondertekening van het manifest

1. Toelichting

1.1 Context

Het klimaat verandert. Extreme perioden van neerslag, droogte en hitte komen steeds vaker voor. Het is belangrijk om bij de inrichting van de fysieke leefomgeving te anticiperen op klimaatverandering. Op deze manier kan hinder, schade en letsel door wateroverlast, verdroging en hittestress zoveel mogelijk worden beperkt. In het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie van het Rijk (DPRA) is aangegeven dat de fysieke leefomgeving in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust moet zijn ingericht en dat klimaatadaptatie in 2020 onderdeel moet zijn van beleid en handelen van de gemeente.

1.2 Stand van zaken

Gemeentelijk beleid en handelen
Klimaatadaptatie is bij de gemeente Wijchen onderdeel van gemeentelijk beleid, gemeentelijke communicatie, ruimtelijke ontwikkelingen en het beheer van de openbare ruimte. Op vele manieren dragen we vanuit de gemeentelijke taakuitvoering bij aan een klimaatbestendige leefomgeving. Voor een opsomming wordt verwezen naar de *bijlage*.

Kosteneffectiviteit
Gemeentelijk beleid is om het gemeenschapsgeld kosteneffectief (doelmatig) in te zetten, namelijk voor klimaatmaatregelen in de openbare ruimte. Hier kan met het beschikbare gemeenschapsgeld meer resultaat worden geboekt dan in de particuliere ruimte en alle inwoners hebben er baat bij. Om particulieren klimaatbewuster te maken wordt flankerend communicatie ingezet, zo efficiënt mogelijk en gericht op zelfwerkzaamheid.

Regionale communicatiestrategie
De gemeente Wijchen participeert daarnaast in het speerpunt Regionale communciatie-strategie van de Regionale adaptatiestrategie (RAS). Binnen dit regioproces zal een regionale campagne worden opgezet, waarbij ook communicatiemiddelen worden ontwikkeld zoals een website en folders. Participerende gemeenten kunnen hiervan gebruik maken binnen hun lokale communicatie.

1.3 Coalitieakkoord Wijchen 2022-2025

Meer klimaatbewuste inwoners en tuinen
Het college wil de komende periode meer accent leggen op het klimaatbewust maken en het stimuleren van inwoners om hun tuin klimaatbestendiger in te richten. Hiermee wil het college bereiken dat:

- particuliere tuinen meer vergroenen (ontstenen, meer biodiversiteit)
- meer hemelwateropvang in tuinen plaatsvindt (afkoppeling van riolering)

Inspireren om zelf aan de slag te gaan
Inzet is het informeren van inwoners over klimaatverandering en het inspireren van inwoners om zélf aan de slag te gaan. Dit doen wij door:

- het geven van praktische informatie
- kleinschalige acties om inwoners in beweging te brengen
- resultaten van inwoners en gemeente meer zichtbaar te maken

Vooralsnog is niet gekozen voor het instrument van subsidiëren[1] of het regelen in een verordening om het doel te bereiken.

Aanhaken bij gemeentelijke activiteiten
Wij willen dit als gemeentelijke organisatie zélf oppakken en daarbij waar mogelijk aanhaken bij andere gemeentelijke activiteiten en thema's. We zien vooralsnog geen meerwaarde in aansluiting bij Stichting Steenbreek om het doel te bereiken[2].

Daarnaast blijft de gemeente werk maken van klimaatbestendigheid in de gemeentelijke taakuitvoering -zoals bij het beheer van de openbare ruimte en bij ruimtelijke ontwikkelingen- en de uitvoering van het gemeentelijk waterbeleid.

1.4 Aanpak Actieplan Klimaatadaptatie bij inwoners

Activiteiten en planning
Om inwoners bewust te maken en te inspireren wordt voor de periode 2023-2025 een actieplan opgesteld. Deze informatienota geeft de kaders voor dat actieplan en een indicatieve kostenraming. In het actieplan wordt dit uitgewerkt in een overzicht van activiteiten (combinatie van acties en communicatie-activiteiten), een planning, taakverdeling en kostenraming.

Evaluatie
Het actieplan wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Hiermee bewaken we of het actieplan nog bijdraagt aan het beoogde doel en de budgetten doelmatig worden ingezet. Zo nodig wordt de aanpak aangepast.

[1] Hiermee is de toezegging bij motie 7, Klimaatsubsidie beantwoord.
[2] Hiermee is de toezegging bij motie 10, Actie Steenbreek beantwoord.

1.5 Hoofdlijnen actieplan

De volgende principes worden gehanteerd bij het samenstellen van het actieplan. Hiermee sluiten we aan bij het Strategisch milieucommunicatieplan Wijchen en kunnen we de communicatie op een efficiënte manier vormgeven. We willen het actieplan praktisch en uitvoerbaar houden. Genoemde voorbeelden zijn ter verkennen opties en niet uitputtend.

- Aanhaken bij logische momenten, bijvoorbeeld beheer openbare ruimte, lokale initiatieven en landelijke dagen[3]. Dit zijn goede "haakjes" om inwoners te informeren en inspireren. De koppeling met groen, afval en energie ligt het meest voor de hand.
- Aanhaken bij bestaande communicatiestructuren, bijvoorbeeld de "specialpagina" van groenbeheer in de Wegwijs, de columns van de wethouders en de wijkblaadjes. Dit zijn "haakjes" op inwoners te attenderen op klimaatadaptatie. Dit in combinatie met op zichzelf staande berichten over klimaatadaptatie.
- Benutten elementen actie Klimaatbestendig Deest, waarbij ervaringen en bruikbare onderdelen worden meegenomen in het Wijchense actieplan.
- Wijkgericht en planmatig. Focus op versteende wijken of tuinen. Hierbij kan worden aangesloten bij wijkbeheer. Zo kunnen acties over de jaren worden verspreid.
- Inwoners op weg helpen. Acties zijn bedoeld om inwoners op weg te helpen. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van regentonnen en plantjes. We gaan het niet van de inwoners overnemen.
- Streven naar inclusiviteit. Niet iedere inwoner heeft een tuin, sommige inwoners hebben een balkon. Het centrum vraagt om een specifieke aanpak. We streven ernaar om alle doelgroepen te bedienen door gedifferentieerde acties.
- Betrekken van maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers bij het uitdragen van de boodschap, zoals bijvoorbeeld de woningcorporatie, vrijwilligers zwerfafvalbrigade en tuinbranche.
- Persoonlijk benaderen. Het op naam aanschrijven van inwoners is succesvoller dan een anonieme zending, maar deze vorm is ook relatief kostbaar. In het kader van acties zou dit steekproefsgewijs of verspreid over de periode kunnen worden gedaan.
- Zichtbaar maken van successen van gemeente en inwoners. Bijvoorbeeld via de gemeentelijke website, de gemeentepagina of social media. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie wat betreft de openbare ruimte en gebouwen.

1.6 Monitoring

Het effect op het klimaatbewustzijn en klimaatbestendigheid van tuinen wordt gemonitored door inwoners steekproefsgewijs te raadplegen. Hiertoe wordt een nulmeting en jaarmetingen gedaan. Nog bekeken wordt op welke manier de monitoring op een efficiënte manier kan worden ingevuld.

[3] Bijvoorbeeld bij groenbeheer in de wijk, voormalige klusmaanden, vergroening openbare ruimte in samenwerking met vrijwilligers, de Beestenbende, de Week van het water en de Week van het klimaat.

2. Gevolgen

2.1 Maatschappelijk effect

Bijdragen aan meer groen en hemelwateropvang in particuliere tuinen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan minder situaties van wateroverlast, verdroging en hittestress en meer biodiversiteit.

2.2 Kostenindicatie

Kosten
Op dit moment kan slechts worden voorzien in een kostenindicatie. Op basis van het actieplan zal een meer nauwkeurige raming worden gemaakt. De kosten worden vooralsnog geraamd op €60.000/jaar voor de periode 2023-2025, te dekken uit de algemene middelen. *Zie tabel*.

Capaciteit
Het opstellen en uitvoeren van het actieplan wordt zo mogelijk ingepast binnen de huidige formatieve ruimte. Mocht blijken dat formatieve ruimte niet beschikbaar is maar wel noodzakelijk, dan wordt inhuur gefinancierd uit het voorgestelde budget.

Tabel: indicatief kostenoverzicht 2023-2025

Aanschaf materialen om inwoners op weg te helpen, zoals bijvoorbeeld regentonnen, plantjes, folders, ander informatiemateriaal, inspirerende specials in de lokale krant.	€ 40.000/jaar
Communicatie ondersteunend, zoals bijvoorbeeld mailingen, interviews, monitoring.	€ 20.000/jaar
Totaal	€ 60.000/jaar

3. Communicatie
Het voornemen wordt intern gecommuniceerd met betrokken vakambtenaren.

4. Uitvoering of Vervolgstappen

De komende maanden wordt het actieplan opgesteld en is naar verwachting begin 2023 gereed. Gedachte is om voorjaar 2023 met de eerste activiteiten (communicatie-activiteiten en acties) van start te laten gaan. Via de jaarrekening en begroting wordt de Raad geïnformeerd over de vorderingen en eventuele aanpassingen in benodigde budgetten.

5. Geheimhouding

Niet van toepassing.

Bijlagen
- Overzicht “Wat doet de gemeente aan klimaatadaptatie?”

Geraadpleegde adviseurs
- Communicatie
- Ruimtelijk beheer
- Milieu
- Financiën